

การศึกษาความพร้อมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

The Study of Accommodation for Elderly Tourists

ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์¹, สุภาวดี เลิศสำราญ²,

ภัทธิตา พงศ์ธนา³ และ สุจิตรา อุรัตนมณี⁴

Nattanaphon Eknarajindawat¹, Supawadee Lertsamran²,

Phatthitha Phongthana³ and Suchitra Urattanamane⁴

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: natnaporn.ae@ssru.ac.th¹

Received: June 12, 2024

Revised: June 29, 2024

Accepted: June 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความพร้อมของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ความปลอดภัยของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพในสถานที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 27 โรงแรม-รีสอร์ท ที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของโรงแรม และแบบประเมินมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 100 มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวกตามมาตรฐานโรงแรม แต่ยังไม่มีความพร้อมด้านห้องน้ำในห้องพักอาศัย ที่เหมาะกับสูงอายุ โดยพบว่ามีโรงแรมที่พักเพียง ร้อยละ 44.44 ที่ห้องน้ำไม่ลื่นมีพื้นเรียบเสมอกัน และมีเพียงร้อยละ 40.74 ที่มีที่นั่งอาบน้ำที่พนักงานที่มั่นคงและมีราวจับช่วยพยุง นอกจากนี้ยังพบว่ามีเพียงร้อยละ 18.51 ของโรงแรมที่พักในการศึกษาครั้งนี้ที่มีราวจับจากประตูไปถึงโถส้วมและที่นั่งอาบน้ำ เมื่อพิจารณามาตรฐานด้านความปลอดภัยส่วนใหญ่ผ่านมาตรฐาน แต่มีข้อที่ควรปรับปรุงเพื่อความปลอดภัย โดยพบว่ามีโรงแรมร้อยละ 100.00 ไม่มีความพร้อมในการเตรียมให้มีเครื่องกระตุกหัวใจ (AED) รองลงมาร้อยละ 40.74 ไม่มีอุปกรณ์สัญญาณเรียกฉุกเฉิน และพบว่า ร้อยละ 40.74 ไม่มีการจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับการป้องกัน ระวังอัคคีภัยและการช่วยฟื้นคืนชีพตามมาตรฐาน

คำสำคัญ: ที่พักผู้สูงอายุ, ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว, สิ่งอำนวยความสะดวก

Abstract

The purpose of this research is to establish a review of the accommodations particularly for elderly tourists focusing on the availability of health facilities in various tourist attractions in Thailand. In Samut Songkhram province, a total of 27 hotels and resorts selected through purposive sampling voluntarily participated in this study. Data collection was conducted using general hotel questionnaires and standard inspection and evaluation of hotel facilities, as well as safety and health services provided for elderly tourists. Statistics used to analyze data include frequency and percentage.

The results revealed that 100% of the respondents are ready and able to provide standardized hotel services. However, it was found that only 44.44% of the establishments had restrooms with non-slip and even-leveled floors, and only 40.74% were equipped with shower seats with stable backrests and handrails. Furthermore, the study showed that only 18.51% had support rails installed from the door to the toilet as well as shower seats. With regard to safety, a large number of the respondents meet the standards. However, some improvements are needed; 100% are not equipped with automated external defibrillators (AEDs) and 40.74% do not have emergency alert systems. Equally, 40.74% do not provide standardized safety training and fire protection and prevention for hotel staff.

Keywords: Accommodation for the elderly, Tourism readiness, Facilities

บทนำ

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดท่องเที่ยวเมืองรอง และเป็นเป้าหมายในการวางแผนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ใกล้กรุงเทพมหานคร และอยู่ในถนนเส้นหลักของการเดินทางสู่จังหวัดอื่น ๆ อีกทั้งมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งทางน้ำและทางบก มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่โดดเด่น ด้วยเหตุนี้ สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พักภายในจังหวัดสมุทรสงคราม ต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ทั้งด้านการสาธารณสุขโภชนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า สถานการณ์ท่องเที่ยวภายในจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2552 – 2561 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยเป็นชาวไทย 97.5% และชาวต่างประเทศ 2.5% และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี จากการสำรวจสถานประกอบการที่พักในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2561 มีจำนวน 295 แห่ง มีจำนวนผู้เข้าพักจำนวน 471,773 คน โดยเป็นชาวไทย 96.5% และชาวต่างประเทศ 3.5% และมีจำนวนสถานประกอบการเพิ่มขึ้นทุกปี (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2564)

ในปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัย จากจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 10,666,803 คน ซึ่งแยกเป็นหญิงจำนวน 5,951,205 คน ชายจำนวน 4,715,598 คน และมีแนวโน้มการ

เพิ่มขึ้นทุกปีของผู้สูงอายุ ในการท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จึงทำให้การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นตลาดหนึ่งที่มีแนวโน้มการเติบโตเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดเวลา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่เป็นจังหวัดท่องเที่ยวเมืองรอง มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบครอบครัว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีผู้สูงอายุร่วมด้วย เนื่องจากมีวิถีชีวิตสงบ และมีความเป็นธรรมชาติสูง ภายใต้การท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบหรือท่องเที่ยวแบบเนิบช้า โดยไม่สร้างผลกระทบทำลายทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า สถานประกอบการที่พักแรมในจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 295 แห่ง และยังไม่มีข้อมูลรองรับว่าสถานประกอบการที่พักแรมใดมีมาตรฐานในการรองรับผู้สูงอายุ เพื่อการยกระดับที่พักให้มีมาตรฐานตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย ซึ่งเป็นมาตรฐานที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาความพร้อมของที่พักรับรองนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรสงครามและนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาระดับมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมของที่พักรับรองนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุความปลอดภัยของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพในสถานที่พักรับรองในแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศสเปน เมืองมาดริด ว่าด้วยผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing : MIPAA) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติในปี 2545 มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ

1. ผู้สูงอายุกับการพัฒนา (Older Persons and Development) - เน้นการสร้างนโยบายของรัฐเพื่อความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ การใช้ความรู้และความสามารถของผู้สูงอายุ และการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
2. การส่งเสริมสุขภาพและสุขภาวะให้กับผู้สูงอายุ Health and Well-being into Old Age) ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการสุขภาพที่หลากหลาย ทั้งในด้านการส่งเสริม ป้องกัน พัฒนาสุขภาพ และการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ (Ensuring, Enabling and Supportive Environment) - เน้นเรื่องที่พำนักอาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย รวมถึงบริการสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุได้ยาวนาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสถานที่พัก

การเดินทางมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย รวมถึงการขนส่ง อาหารและเครื่องดื่ม ความปลอดภัยและความสะดวกสบาย ที่พักแรมหรือโรงแรมเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวมีการ

ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยีและการขนส่งที่รวดเร็วขึ้น วิถีชีวิตของคนยุคใหม่ที่นิยมการเดินทางเพื่อการศึกษาและการพักผ่อน ทำให้มีการสร้างที่พักแรมหลายประเภทเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค (วรศรา วาริชวัฒนะ และกุลเชษฐ์ มงคล, 2556) ในพระราชบัญญัติโรงแรม ปี 2547 มาตรา 4

ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในไทย

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่นิยมใช้ชีวิตหลังเกษียณในประเทศไทยส่วนใหญ่มาจากประเทศพัฒนาแล้ว อัตราการเติบโตราว 18% ต่อปี เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงในประเทศของตน การขยายวีซ่าการพำนักระยะยาวในไทยมีแนวโน้มเฉลี่ย 21% ต่อปี ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เช่น ภูเก็ต เชียงใหม่ พัทยา นโยบายการท่องเที่ยวเน้นการดึงดูดกลุ่มนี้เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและมีศักยภาพการใช้จ่ายสูง จำเป็นต้องมีการกำหนดแผนและนโยบายท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุให้ชัดเจน พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมรองรับ (ยุทธศักดิ์ สุกสร, 2559)

โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์แบบ โครงการ “Amazing Thai Host” เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุในท้องถิ่นทำงานดูแลนักท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับโครงการอาสาสมัครในต่างประเทศ (จารวี รื่นจิตต์ และ มรสสินี บุญมีศรีสง่า, 2560)

การสร้างที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

โรงแรมที่รองรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการต้องยอมเสียพื้นที่ใช้สอยมากกว่าโรงแรมทั่วไป ต้องมีทางหนีไฟที่เอื้ออำนวย ทางลาดทุกชั้น และประตูที่กว้างขวางเพื่อให้รถเข็นเข้าได้สะดวก การปรับปรุงโรงแรมเก่าอาจทำได้ยากเนื่องจากข้อจำกัดด้านโครงสร้าง แต่โรงแรมใหม่ควรมีการออกแบบที่รองรับผู้สูงอายุและผู้พิการให้ได้มาตรฐาน (ปริญญา นาคปทุม และระชานนท์ ทวีผล, 2561)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ชวลนุช อุทยาน (2553) กล่าวถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเป็นการกระทำที่อาจสังเกตได้หรือไม่ได้ โดยสามารถแบ่งเป็นสองประเภท ได้แก่ พฤติกรรมภายนอก (Tourist's Overt Behavior) ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยตรง และพฤติกรรมภายใน (Tourist's Covert Behavior) ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายใน นักท่องเที่ยวจะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ผ่านการกระทำและความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้

Loomba และHolsinger (1978) กล่าวว่า การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เป็นการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบผลตอบแทนและผลประโยชน์ที่ได้รับจากหลายทางเลือก โดยจะเลือกทางที่ให้ประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของผู้ตัดสินใจ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งส่งผลให้การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการแตกต่างกัน การตลาดมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้และผลกำไรให้กับองค์กรธุรกิจ โดยมุ่งเน้นดึงดูดลูกค้าใหม่และขยายกลุ่มลูกค้าปัจจุบันผ่านการสร้างความพึงพอใจและความภักดีต่อองค์กร

Bowie and Buttle (2013) กล่าวว่า ลักษณะของที่พัก เป็นสินค้าที่มีองค์ประกอบ 3 ระดับ ได้แก่ สินค้าส่วนสำคัญ (Core Product) ซึ่งในธุรกิจโรงแรมคือห้องพัก สินค้าส่วนที่จับต้องได้ (Tangible Products) เช่น ขนาดและคุณภาพของห้องพัก และสินค้าที่เป็นส่วนเพิ่มเติม (Extended Products) ซึ่งประกอบด้วยบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหลัก การบริการและกิจกรรมเหล่านี้ มีบทบาทในการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เข้าพักและเพิ่มมูลค่าให้กับบริการโดยรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นรูปแบบงานวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความพร้อมของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ และรูปแบบสิ่งอำนวยความสะดวก ในสถานที่พักและสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ ในจังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยนี้มีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกสถานประกอบการที่พักในพื้นที่ อำเภอเมือง อำเภอบางคนที และอำเภอบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสงคราม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบเก็บข้อมูลทั่วไป และแบบประเมินมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นเอกสารขออนุมัติจริยธรรมวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. ติดต่อผู้ประกอบการที่พักในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล
3. ถอดแบบความรู้เรื่องรูปแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ
4. ผู้วิจัยพบผู้ประกอบการเพื่อชี้แจงกระบวนการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบผู้ประกอบการเพื่อชี้แจงกระบวนการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูล
5. ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในสถานประกอบการที่พัก ลงพื้นที่สำรวจความพร้อม และให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่พักโรงแรม จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อวางแผนและให้ความรู้
6. ประเมินความพร้อมผู้ประกอบการที่พักโรงแรม จังหวัดสมุทรสงคราม
7. ประเมินผลการประเมินความพร้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งที่พักให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
8. รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด จากนั้นนำผลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยยื่นขอจริยธรรมวิจัยในคน จัดทำหนังสือชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย
2. จัดทำหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลผ่านทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. ประสานงานกับหน่วยงาน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. นัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอเก็บข้อมูลวิจัยจังหวัดสมุทรสงครามวันที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ความเสี่ยง และประโยชน์ รวมถึงแจกใบชี้แจงเพื่อร่วมทำวิจัย แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย และขอถอนตัวจากงานวิจัยได้ตลอดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for The Social Sciences for Window) ใช้ สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสำรวจที่พัก 27 แห่งในสมุทรสงครามที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยมีข้อมูลทั่วไปดังต่อไปนี้ ขนาดของที่พักเป็นกิจการขนาดเล็ก 9-40 ห้องพัก ที่พักในส่วนใหญ่ติดน้ำ อยู่ติดชุมชน ลูกค้ายที่เข้าพักอาศัยส่วนใหญ่เป็นหนุ่มสาว รองลงมาเป็นครอบครัวมีเด็กและผู้สูงอายุ

จากผลการศึกษาที่พักที่เข้าร่วมโครงการพบว่าความพร้อมด้านสถานที่ทั่วไปส่วนใหญ่มีความพร้อมตามมาตรฐาน โรงแรมที่พัก โดยพบว่าร้อยละ 100 ตั้งอยู่ในทำเลที่ปลอดภัย ดำเนินการตามกฎหมายการควบคุมอาคาร มีสถานที่เกื้อหนุนการให้บริการ มีจุดประสานงานกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน มีระบบควบคุมพาหนะนำโรค และการดูแลขยะมูลฝอยตามมาตรฐาน มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศได้ดี ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย มีระบบป้องกันและควบคุมการติดเชื้อที่เหมาะสม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาพื้นที่ให้บริการ พบว่าร้อยละ 85.18 มีพื้นที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกที่มีความกว้างมากกว่า 90 เซนติเมตร และมีความกว้างของทางเดิน ซึ่งเหมาะกับการใช้เพื่อเข็นรถนั่ง มากถึงร้อยละ 81.84 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินพบว่า ร้อยละ 100 มีหน่วยบริการประสานงานกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ร้อยละ 88.88 มีการจัดให้ที่พักมีชุดปฐมพยาบาลและแนวปฏิบัติในการปฐมพยาบาล อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า โรงแรมส่วนใหญ่ร้อยละ 100.00 ไม่มีความพร้อมในการเตรียมให้มีเครื่องกระตุกหัวใจ (AED) และมีเพียงร้อยละ 40.74 เท่านั้นที่มีการอบรมพนักงานเรื่องการช่วยฟื้นคืนชีพและอบรมการระงับอัคคีภัยแก่พนักงานปีละครั้ง

การศึกษารั้วนี้พบว่า โรงแรมที่พักส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมด้านห้องน้ำในห้องพักอาศัย ที่เหมาะกับผู้สูงอายุ โดยพบว่าโรงแรมที่พักเพียง ร้อยละ 44.44 ที่ห้องน้ำไม่ลื่นมีพื้นเรียบเสมอกัน และมีเพียงร้อยละ 40.74 ที่มีที่นั่งอาบน้ำที่พนักงานที่มั่นคงและมีราวจับช่วยพยุง นอกจากนี้ยังพบว่ามีเพียงร้อยละ 18.51 ของโรงแรมที่พักในการศึกษารั้วนี้ที่มีราวพยุงจากประตูไปถึงโถส้วมและที่นั่งอาบน้ำ มีเพียงร้อยละ 59.25 ที่มีเส้นเตือนขอบเขตบริเวณที่อาจอันตรายหรือห้ามเข้าใกล้ และมีเพียงร้อยละ 40.74 เท่านั้นที่มีสัญญาณเรียกฉุกเฉินในห้องน้ำ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความปลอดภัยของเครื่องเรือนในห้องพักพบว่ามีเพียงร้อยละ 7.40 ที่เครื่องเรือนไม่มีมุมแหลมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตารางแสดงความพร้อมที่พักรับรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

	ความพร้อมที่พักรับรองสำหรับผู้สูงอายุ	มีความพร้อมร้อยละ
1	ตั้งอยู่ในทำเลที่ปลอดภัย ดำเนินการตามกฎหมายการควบคุม	100
2	อาคาร มีสถานที่จอดรถให้บริการ	100
3	มีจุดประสานงานกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน	100
4	มีระบบควบคุมพาหนะนำโรคและการดูแลขยะมูลฝอยตามมาตรฐาน	100
5	มีแสงสว่างเพียงพอและระบายอากาศได้ดี	100
6	ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากเหตุรำคาญ	100
7	มีระบบป้องกันและควบคุมการติดเชื้อที่เหมาะสม	100
8	มีพื้นที่ให้บริการทั้งภายในและภายนอกอาคารที่มีความกว้างมากกว่า 90 เซนติเมตร	85.18
9	มีความกว้างของทางเดินซึ่งเหมาะกับการใช้เพื่อเข็นรถนั่ง	81.84
10	หน่วยบริการประสานงานกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน	100
11	มีการจัดให้ที่พักมีชุดปฐมพยาบาลและแนวปฏิบัติในการปฐมพยาบาล	88.88
12	มีเครื่องกระตุกหัวใจ (AED)	00.00
13	มีการอบรมพนักงานเรื่องการช่วยฟื้นคืนชีพ ปีละ 1 ครั้ง	40.74
14	มีการอบรมการระงับอัคคีภัยแก่พนักงานปีละ 1 ครั้ง	40.74
15	ห้องน้ำไม่ลื่นมีพื้นเรียบเสมอกัน ไม่มีน้ำขัง	44.44 ที่
16	มีที่นั่งอาบน้ำที่พนักงานที่มั่นคงและมีราวจับช่วยพยุง	40.74
17	มีราวจับจากประตูไปถึงโถส้วมและที่นั่งอาบน้ำ	18.51
18	มีเส้นเตือนขอบเขตบริเวณที่อาจอันตรายหรือห้ามเข้าใกล้	59.25
19	มีสัญญาณเรียกฉุกเฉินในห้องน้ำ	40.74
20	เครื่องเรือนในห้องพักรับรองไม่มีมุมแหลมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	7.40

อภิปรายผล

จากการศึกษาสำรวจที่พัก 27 แห่งในสมุทรสงครามที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยมีข้อมูลทั่วไปดังต่อไปนี้ ที่พักเป็นกิจการที่พักรีสอร์ทขนาดเล็ก 9-40 ห้องพักรับรอง จากการสำรวจและจากพื้นฐานทางกายภาพ และภูมิประเทศของจังหวัดสมุทรสงครามซึ่งเป็นจังหวัดที่มีขนาดพื้นที่เล็กที่สุดของประเทศ คือประมาณ 416.7 ตารางกิโลเมตร อีกทั้งยังมีจำนวนประชากรน้อยที่สุดเป็นอันดับ 2 ของประเทศ (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2564.) ส่งผลให้พื้นที่ในการประกอบกิจการโรงแรมและรีสอร์ทเป็นพื้นที่ขนาดเล็กและขนาดกลาง นอกจากนี้จากการสำรวจที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่ติดน้ำหรือลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 66.66 และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่เป็นชุมชนมีขนาดพื้นที่ไม่กว้างขวาง จึงพบว่าโรงแรมที่พักจะอยู่ติดชุมชน เดินทางสะดวก

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา พบว่า อุบัติเหตุที่พบบ่อยที่สุดคือการหกล้มในห้องน้ำ ดังนั้นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญสำหรับห้องน้ำนั้น คือ ระดับพื้นทั้งภายในและภายนอกเสมอกัน วัสดุปูพื้นไม่ควรลื่น มีราวจับบริเวณโถสุขภัณฑ์และบริเวณที่อาบน้ำ บริเวณที่อาบน้ำควรมีที่นั่งอาบน้ำ และควรติดตั้งสัญญาณฉุกเฉินบริเวณโถสุขภัณฑ์หรือบริเวณที่อาบน้ำ (สกวรัตน์ รินวิไลรักษ์, 2558) รู้แต่จากผลการศึกษาที่פקที่เข้าร่วมโครงการนำร่องทั้ง 27 แห่ง พบว่า โรงแรมและรีสอร์ทส่วนใหญ่ห้องน้ำที่อยู่ในห้องพักอาศัยมีเพียง ร้อยละ 40.74 ที่มีการติดตั้งสัญญาณเรียกฉุกเฉินในห้องน้ำ พบว่ามีโรงแรมที่פקเพียง ร้อยละ 44.44 ที่ห้องน้ำไม่ลื่นมีพื้นเรียบเสมอกัน และมีเพียงร้อยละ 40.74 ที่มีที่นั่งอาบน้ำที่พนักงานที่มั่นคงและมีราวจับช่วยพยุง นอกจากนี้ยังพบว่ามีเพียงร้อยละ 18.51 ของโรงแรมที่פקในการศึกษารั้งนี้ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาบริบทโรงแรมสำหรับรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พบว่า โดยภาพรวมโรงแรมส่วนใหญ่ในส่วนของการห้องพักและห้องน้ำ ร้อยละ 48.3 ไม่มีความพร้อมสำหรับรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยพบว่า ในห้องน้ำมีปุ่มแจ้งเหตุ ฉุกเฉิน อยู่เพียงร้อยละ 20 (จุฑามาศ ปลื้มกมล และ วิตติกา ทางชั้น, 2564)

ห้องน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยในการเลือกที่פקของผู้สูงอายุ กล่าวคือคือ ห้องน้ำที่สามารถนำรถเข็นเข้าไปได้และมีราวจับ ประตูห้องน้ำ แบบบานเลื่อน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายนอก ได้แก่ ทางเดิน ทางลาด บันได และลิฟต์ (Chuapung et al., 2018) ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ลักษณะทางกายภาพส่วนใหญ่ของโรงแรมในส่วนของการที่ส่วนกลางและระบบการป้องกันการติดเชื้อและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานมีความพร้อม ดีอยู่แล้วหากมีการปรับปรุงห้องน้ำเพื่อให้ความพร้อมสำหรับการรองรับผู้สูงอายุ จะสร้างความพึงพอใจและให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ส่งผลต่อการเลือกมาพักในระหว่างการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม

เมื่อพิจารณามาตรฐานด้านความปลอดภัย ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 100.00 ไม่มีความพร้อมในการเตรียมให้มีเครื่องกระตุกหัวใจ (AED) อย่างน้อย 1 เครื่อง วางในจุดที่มองเห็นได้ชัดเจน และส่วนใหญ่ไม่มีการจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ดำเนินการและพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยและการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่โรงแรมและรีสอร์ทที่ต้องการรองรับผู้สูงอายุต้องนำไปปรับปรุงและวางแผนมาตรฐานด้านนี้ จากการศึกษาในประเทศไทยในโรงพยาบาลสิงห์บุรี พบว่า ผู้ป่วยในหอผู้ป่วยหนักมีอัตราการช่วยฟื้นคืนชีพสำเร็จสูงถึงร้อยละ 76 หากได้รับการกดหน้าอกในระยะเวลา 0-0.25 นาที และได้รับการกระตุกด้วยไฟฟ้าในระยะเวลา 1-5 นาที (Chomjan and Pachakawe, 2020)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำข้อมูลไปเพื่อออกแบบห้องพักสำหรับรองรับสังคมสูงวัย โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมในการออกแบบให้มีความเหมาะสม ปลอดภัย เพื่อให้ที่פקในจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวโดยเฉพาะจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากผู้สูงอายุ

2. โรงแรมที่พักรวมมีการนำข้อมูลไปปรับปรุงด้านสุขอนามัยที่พัก และด้านกายภาพ เพื่อให้เหมาะสมในการเป็นที่พักสำหรับผู้สูงอายุ และเป็นการยกระดับห้องพักให้มีมาตรฐานและมีความโดดเด่นในด้านบริการต่อไป

3. โรงแรมที่พักรวมพิจารณาเรื่องการฝึกอบรมการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐานแก่พนักงานและการมีเครื่องกระตุ้นไฟฟ้าเพื่อให้กรณีฉุกเฉิน เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยและมีการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวสูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

จังหวัดสมุทรสงคราม, (2564). *กิจกรรม และประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสงคราม*. ค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2566, จาก <http://www.samutsongkhram.go.th/>

จารวี รื่นจิตต์ และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2560). นวัตกรรมบริการของโรงแรมที่พักเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 “ราชมงคลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0”*. ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี. 384-391.

จุฬามาศ ปลื้มกมล และ วิตติกา ทางขึ้น. (2564). บริบทโรงแรมสำหรับรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22*. วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2564 ณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 293-299.

ชวัลนุช อุทยาน. (2553). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2566, จาก <http://touristbehaviour.wordpress.com/1>

ปริญญา นาคปฐม และระชานนท์ ทวีผล. (2561). การพัฒนาคุณภาพงานบริการทางการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 255-269.

ยุทธศักดิ์ สุภสร. (2560). *ไขกลยุทธ์ ‘ททท.’ ปี60 ขับเคลื่อนท่องเที่ยวโต10%*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.thansettakij.com/>

วิศรา วาริชวัฒนะ และกุลเชษฐ์ มงคล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกที่พักในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(2), 107-118.

สกวรัตน์ รินวิไลรักษ์. (2558). *รูปแบบห้องนอน ห้องน้ำ และห้องนั่งเล่นที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ* (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.

Bowie, D. & Buttel, F. (2013). *Hospitality Marketing*. USA: Taylor & Francis.

Chomjan, T & Pachakawe, M. (2020). Process and Outcomes of Cardiopulmonary Resuscitation in the Intensive Care Unit. *APHEIT Journal of Nursing and Health*, 2(3), 16-32.

Chuapung, B. et al. (2018). Hotel Services Management for Thai Elderly Tourists Staying at PhraNakhonSi Ayutthaya Province. *Journal of Information*, 17(2), 71-84.

Loomba, N. P. & Holsinger, A. O. (1978). *Management: A Quantitative Perspective*: Macmillan.

